

Aluehallintovirasto

Pelastustoimen palvelut Etelä-Savon hyvinvointialueella 2024

Aluehallintoviraston
asiantuntija-arvio

Johannes Ketola

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Pelastustoimi ja varautuminen

Pelastustoimen palvelut Etelä-Savon hyvinvointialueella 2024

30.6.2025

Johannes Ketola

Aluehallintovirastojen julkaisuja 314/2025

ISSN-2343-3132

ISBN-978-952-5885-63-7

Mikkeli

2025

Tekijät Johannes Ketola		Julkaisuaika 30.6.2025	
Julkaisunnimi Pelastustoimen palvelut Etelä-Savon hyvinvointialueella 2024			
Tiivistelmä Aluehallintovirasto laatii pelastustoimen järjestämislain (613/2021) mukaisesti vuosittain pelastustoimen järjestämistä koskevan asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain ja valtakunnallisesti. Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistuneiden ihmisten määrä on laskenut edellisestä vuodesta, mutta määrä on edelleen valtakunnallisen keskiarvon tasalla. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi on Etelä-Savossa aktiivisella ja hyvällä tasolla. Esimerkiksi toimivien varautumis- ja valmiusrakenteiden käyttö parantaa yhteistyötä. Määräaikaisia palotarkastuksia suunniteltiin vuodelle 2024 vähemmän kuin edelliselle vuodelle. Suunniteltujen palotarkastusten määrä yhteensä on myös pienempi kuin valtakunnallisesti keskimäärin. Tarkastuksia toteutui vähemmän kuin edellisenä vuotena. Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten valvonta on ollut riittämätöntä. Ongelmaruutuja ei Etelä-Savossa vuonna 2024 ollut. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on nopeutunut edellisistä vuosista. Pelastustoiminnan ja pelastusjoukkueen toimintavalmiusajat ovat sitä vastoin pidentyneet edellisistä vuosista. Etelä-Savossa pelastusryhmän ja varsinkin pelastusjoukkueen saaminen kohteeseen kestää valtakunnallista keskiarvoa pitempään. Henkilöstövoimavarojen riittävyyttä haastaa sopimushenkilöstön määrä sekä fyysisen toimintakyvyn haasteet. Varautumisen suunnitelmat ovat pääosin ajan tasalla. Maakunnalliset varautumis- ja valmiusrakenteiden toimintamallit ovat vakiintuneita ja toimivia. Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö toteutuu hyvin. Alustavassa investointisuunnitelmassa ei ole esitetty rakennuksiin liittyviä investointeja, vaikka paloasemaverkossa on tunnistettu merkittäviä uudisrakennus- ja korjaustarpeita. Ajoneuvo- alus- ja muut kalustohankinnat ovat erittäin hyvin perusteltuja. Alustavassa investointisuunnitelmassa ei ole esitetty ICT-investointeja.			
Asiasanat Pelastustoimi Asiantuntija-arvio Palvelutaso Hyvinvointialue			
ISSN (painettu) xxxx-xxxx	ISBN (painettu) xxxx-xxxx	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-5885-63-7
Kokonaissivumäärä 50		Kieli Suomi	
Julkaisija Itä-Suomen aluehallintovirasto			

Sammanställd av Johannes Ketola		Utgivningsdatum 30.6.2025	
Publikationens titel Räddningsväsendets tjänster i Södra Savolax välfärdsområde 2024			
Referat Enligt lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) utarbetar regionförvaltningsverket årligen en expertbedömning av ordnandet av räddningsväsendet på riksnivå och enligt välfärdsområde. Expertbedömningarna ger regionala och nationella beslutsfattare, tjänsteinnehavare och experter strukturerad information om centrala delområden inom ordnandet av räddningsväsendets tjänster. Antalet personer som deltog i säkerhetskommunikationsevenemang var färre än året innan, men är fortsättningsvis på samma nivå som det riksomfattande genomsnittet. Samarbetet för att förebygga olyckor är aktivt och på en god nivå i Södra Savolax. Till exempel användningen av fungerande beredskapsstrukturer förbättrar samarbetet. Färre periodiska brandsyner planerades för 2024 än för året innan. Det totala antalet planerade brandsyner är också mindre än genomsnittet på riksnivå. Antalet brandsyner var färre än året innan. Tillsynen över bostads- och fritidshus har varit otillräcklig. Problemrutor fanns inte i Södra Savolax år 2024. Den första enhetens aktionsberedskapstid är kortare än tidigare år. Aktionsberedskapstiderna för räddningsverksamheten och räddningsplutonen har däremot förlängts jämfört med tidigare år. I Södra Savolax tar det längre än det riksomfattande genomsnittet för räddningsgruppen och särskilt räddningsplutonen att komma fram till objektet. Personalresurserna är inte tillräckliga på grund av för lite avtalspersonal och utmaningar när det gäller den fysiska funktionsförmågan. Beredskapsplanerna är till största delen uppdaterade. Landskapens verksamhetsmodeller för beredskapsstrukturerna är väletablerade och fungerande. Samarbetet med kommunerna genomförs på ett bra sätt. I den preliminära investeringsplanen föreslås inga investeringar i byggnader, trots att det har identifierats betydande nybyggnads- och reparationsbehov i brandstationsnätet. Anskaffningar av fordon, fartyg och annan materiel är mycket välmotiverade. Inga IKT-investeringar har föreslagits i den preliminära investeringsplanen.			
Ämnesord Räddningsväsendet Expertbedömning Servicenivå Välfärdsområde			
ISSN (tryckt) xxxx-xxxx	ISBN (tryckt) xxxx-xxxx	ISSN (webbpublikation) xxxx-xxxx	ISBN (webbpublikation) xxxx-xxxx
Sidantal 50		Språk Finska	
Utgivare Regionförvaltningsverket i Östra Finland			

Sisällysluettelo

1	Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut	7
2	Pelastustoiminnan palvelut	17
3	Pelastustoiminnan suunnitelmat	29
4	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta	31
5	Väestönsuojelun palvelut	34
6	Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve	39
7	Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset	45
8	Menetelmät ja laatuseloste	48
9	Lähteet ja arvioinnissa käytetty taustaineisto	49

Lukijalle

Aluehallintovirasto valmistelee pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 14 §:n mukaisesti alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi vuosittain asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden ja laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä sekä investointien tarvetta ja vaikutuksia.

Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa. Asiantuntija-arvioilla on merkittävä asema sisäministeriön, valtiovarainministeriön ja hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa.

Vastuu pelastustoimen järjestämisestä on vuoden 2023 alusta alkaen 21 hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungilla. Vuonna 2025 laadituissa arvioissa tarkastellaan pelastustoimen palveluja ja niiden tasoa sisällöllä, joka on määritelty sisäministeriön asetuksessa hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä aluehallintoviraston asiantuntija-arviosta (21.12.2022/1213).

Arvioinnin pääasiallinen tietolähde on hyvinvointialueiden vuosittaiset selvitykset. Arvioinnissa käytetään lisäksi muuta valvontatyössä esille tullutta tietoa, kuten kanteluratkaisuja ja korjausmääräyksiä. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään hyvinvointialueen omavalvonnan tuottamaa tietoa, keskeisiä toimintaa määrittäviä dokumentteja, kuten palvelutasopäätöksiä, sekä PRONTO-tilastoja (pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastot).

Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Arviot tukevat myös hyvinvointialueiden toiminnan suunnittelua.

Kiitämme Etelä-Savon hyvinvointialueen yhteyshenkilöitä ja asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä ja panostuksesta arviointikokonaisuudessa.

1 Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ovat pelastustoimelle kuuluva

- ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä
- palontutkinta
- yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi
- onnettomuuskehityksen seuranta
- hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta
- valvontatehtävät
- valmiustarkastukset.

Tässä luvussa arvioidaan onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tarvetta, saatavuutta ja kehittämistarvetta.

1.1 Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Pelastustoimelle kuuluvaa ohjausta ovat muun muassa

- rakentamisen, pelastussuunnitelmien laatimisen ja poistumisturvallisselvitysten laatimisen ohjaus ja viranomaisen suorittama arviointimenettely
- omatoimisen varautumisen tukeminen
- pelastustoimen laitteiden ja laitteistojen kunnossapidon ohjaaminen.

Pelastustoimelle kuuluvaa neuvontaa ovat muun muassa neuvontapuhelin- ja neuvontasähköpostipalvelut. Turvallisuusviestintää ovat muun muassa yleisötapahtumat, turvallisuuskoulutus, sosiaalisen median viestintä ja mediaviestintä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoimen ohjaus-, neuvonta ja turvallisuusviestintäpalveluita ohjataan vuosittain päivitettävällä ja hyväksyttävällä turvallisuusviestinnän suunnitelmalla, joissa painotetaan alueen toimintaympäristön ja riskien kannalta keskeisimpiä asioita.

Voimassa olleen palvelutasopäätöksen mukaan turvallisuusviestinnällä pyritään tavoittamaan vuosittain 15 % Etelä-Savon asukkaista. Vuonna 2024 turvallisuusviestinnällä tavoitettiin noin 12,5 % alueen asukkaista. Lisäksi pelastustoimen sosiaalisen median kanavilla oli 704 800 katselukertaa. Toteutumaan vaikutti mm. Päivä paloasemalla –tapahtuman hankala ajankohta syksyllä, kiristyneen turvallisuustilanteen vuoksi se pidettiin ulkotapahtumana.

Turvallisuusviestinnän palveluilla arvioidaan saadun kehittävää vaikutusta asukkaiden turvallisuuskulttuuriin, omatoimiseen varautumiseen sekä toimintaan onnettomuus- ja häiriötilanteissa

Etelä-Savon hyvinvointialueen sopeuttamistoimien myötä pelastustoimeen kohdistui vuodelle 2025 13 henkilötyövuoden vähennys, joista 2 henkilötyövuotta onnettomuuksien ehkäisyn tehtäviin. Tämä vaikuttaa käytännössä niin, että turvallisuusviestinnän vuositavoitetta on laskettu 15 %:sta 12 %:iin vuodessa

suhteessa maakunnan väkilukuun. Tämän takia vuonna 2025 kehitetään ja panostetaan entistä enemmän erilaisten sähköisten kanavien ja -menetelmien hyödyntämiseen. Lisäksi pyritään laajentamaan edelleen henkilöstön tehtäväkuvia niin, että turvallisuusviestintätöihin pystytään hyödyntämään aiempaa enemmän pelastustoiminnan henkilöstön ja sopimuspalokuntien työpanosta.

Eloisan sisäisten koulutusten tarvekartoituksia ja koordinoitua pelastustoimen resurssien käytön kannalta kehitetään edelleen yhdessä. Hyvinvointialueen Ikääntyvien palvelut -palvelualueen kanssa on menossa sisäinen projekti, jolla pyritään vakiinnuttamaan jatkossa koulutukset ja yhtenäiset toimintamallit kotiin vietävien palvelujen henkilöstölle ikäihmisten asuinympäristön turvallisuuden parantamiseksi.

Yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa alueella pyritään edelleen lisäämään ja kehittämään osallistumalla ja osallistamalla viranomaisia yhteisiin turvallisuusviestinnän teemoihin ja tapahtumiin.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisan hyvinvointikoordinaattorin kanssa on aloitettu vuoden 2024 aikana yhteistyö pelastustoimen turvallisuusviestinnän sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kesken.

Valtakunnallisella tasolla vertailtuna Etelä-Savon pelastustoimen ohjaus-, neuvonta- ja turvallisuusviestintäpalvelut toteutuvat arviolta hieman keskimääräistä paremmalla tasolla. Erityisesti some- ja mediaviestintä toteutuu erinomaisesti ja on arviolta maan kärkipäästä. Toimintaympäristön ja riskien painotukset on huomioitu palvelutasopäätöksessä ja turvallisuusviestintäsuunnitelmassa hyvin.

Muu tieto

Taulukko 1: Kooste turvallisuusviestinnästä Etelä-Savon alueella vuonna 2024.¹

Turvallisuusviestintä Etelä-Savo		Edellinen vuosi	Valtakunnallinen keskiarvo 2024
Tilaisuuksien lukumäärä (*kpl/1000 asukasta)	271 kpl (*2,1)	282 kpl (*2,2)	(*1,5)
Osallistujia väkiluvusta	12 % (16 237 hlöä)	20 % (26 326 hlöä)	13 %
Osallistujien osuudet toteutustavoittain			
Valistuskampanja	11 %	8 %	13 %
Messut tai muu yleisötilaisuus	53 %	60 %	56 %
Turvallisuusneuvonta	6 %	9 %	6 %

¹ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 6.2.2025.

Turvallisuuskoulutus	30 %	22 %	25 %
----------------------	------	------	------

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistuneiden ihmisten määrä on laskenut edellisestä vuodesta, mutta määrä on edelleen valtakunnallisen keskiarvon tasalla. Lukumäärällisesti eniten on laskenut messuihin tai muihin yleisötilaisuuksiin osallistuneiden henkilöiden määrä. Muiden toteutustapojen osallistujamäärät ovat laskeneet suhteessa vähemmän, joten nyt esimerkiksi turvallisuuskoulutuksiin on osallistunut osallistujista edellistä vuotta suurempi osuus. Näin ollen turvallisuusviestintä on kohdistunut enemmän vaikuttavammaksi arvioituihin toteuttamistapoihin.

Turvallisuusviestintätilaisuuksien määrä on edellisen vuoden tasolla.

Kehittämistarpeena on toteuttaa säästöjen aiheuttamat suunnitellut muutokset palvelutuotannossa siten, että turvallisuusviestinnän sekä ohjauksen ja neuvonnan vaikuttavuus paranee.

1.2 Palontutkinta

Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyy ja selvitetään palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja pelastustoiminnan kulku. Palontutkinta on jaettu tyypillisesti tasoille 1–3².

Taulukko 2 palontutkinta Etelä-Savon alueella vuonna 2024.³

Palontutkinta Etelä-Savossa		Koko maa
Tulipaloja alueella yhteensä lkm	358 kpl	11 876 kpl
Syttymissyy on voitu arvioida vähintään tasolla I	86 %	88 %
Taso II kaikista tulipaloista (*lukumäärä)	4 % (*14)	3 % (*415)
Taso II syttymiskohdasta levinneistä rakennuspaloista	18 %	20 %
Taso II vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneista tulipaloista	100 %	89 %
Taso II yli 200 000 omaisuusvahinkoja aiheuttaneista rakennuspaloista	100 %	68 %
Taso II vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista	100 %	75 %
Edellisen vuoden vertailuarvo	57 %	67 %
Vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja tapausten lkm	8 kpl	269 kpl

² Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja (2014), s. 11–12.

³ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 14.3.2025.

Taulukko 3 Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen poliisille Etelä-Savon alueella vuonna 2024.⁴

Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen Etelä-Savon alueella		Koko maa
Ilmoitettu lkm	47 kpl	2 509 kpl
Ei ilmoitettu lkm	78 kpl	2 334 kpl
Yhteensä lkm	125 kpl	4843 kpl
Ilmoitus % (lakisääteinen velvollisuus 100 %)	38 %	52 %
Ilmoitus % edellisenä vuonna	37 %	54 %

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Palontutkintaa toteutettiin vuonna 2024 palvelutasopäätöksen mukaisesti. Saatiin koulutettua kaksi henkilöä lisää tason II palontutkijoiksi, heitä oli vuonna 2024 7 henkilöä (PTP tavoite 6 hlö). Palontutkijoille suunnattua täydennyskoulutusta on toteutettu aikana aiempaa enemmän.

Palontutkinnalla on saatu esille kehittämiskohteita rakenteellisen paloturvallisuuden asioihin, sekä teemoja valvonta- ja turvallisuusviestintätöihin. Pidemmällä aikavälillä parannetaan turvallisuutta.

Palvelutasopäätöskauden aikana palontukijoiden määrää kasvatetaan jatkossa siten, että jokaisen paloasemaryhmän alueella on vähintään kaksi tason II palontutkijaa. Palontutkinnan koulutusta toteutetaan jatkossa suunnitellummin. Palontutkinnan varusteita ja kalustoa kehitetään aktiivisesti. Lisäksi selvitetään mahdollisuutta hankkia palontutkinta-auto.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Etelä-Savon alueella syttymissyy jää hieman useammin arviomatta, kuin koko maassa keskimäärin. Eroa ei selitä pitkät ajomatkat, myös jos tarkastellaan vain riskiluokissa I – III tapahtuneita paloja, syttymissyy jää hieman valtakunnallista keskiarvoa useammin epäselväksi. Kaikki vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneet palot tutkittiin tarkemmalla tasolla.

Tahallisten ja tuottamuksellisten palojen ilmoittaminen poliisille ei toiminut lakisääteisellä tavalla, näistä paloista tehtiin ilmoitus vain 38 prosentissa tapauksista, kun lakisääteinen velvollisuus on tehdä ilmoitus kaikista tapauksista. Ilmoitusten määrän osuus on pysynyt samana kuin edellisenä vuotena.

⁴ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten ja alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Muita viranomaisia ovat esim. rakennusvalvontaviranomaiset, kaavoitusviranomaiset, ympäristöterveydenhuollon viranomaiset, poliisi ja sosiaali- ja terveystieteiden viranomaiset. Yhteistyötahona ovat lisäksi nuohoojat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Yhteistyötä suunnataan erityisesti alueellisessa riskiarviossa esille nousseisiin painotuksiin: harva-alueella asuvien ikäihmisten, tuetusti kotona asuvien ja alueen kausiväestön turvallisuuden parantamiseen sekä harva-alueiden turvallisuuden, kyläturvallisuuden ja saaristolaisturvallisuuden kehittämiseen.

Pelastustoimi kehittää yhteistyössä eri viranomaisten ja yhteisöjen välistä turvallisuuden ohjaustyötä. Pelastuslaitos osallistuu mahdollisuuksien mukaan muiden viranomaisten ja yhteisöjen käynnistämiin turvallisuutta lisääviin hankkeisiin ja projekteihin. Yhteistyön toteutumista arvioidaan tapahtuneiden onnettomuuksien määrällä.

Käytännössä iso osa tästä toteutuu maakunnan erittäin tiiviiden varautumis- ja valmiusrakenteiden: Valmiusjohtoryhmä ja Valmiusfoorumi, kautta. Lisäksi pelastustoimella on sopimukset kuntien kanssa varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteensovittamisesta ja yhteistyöstä, myös tiiviin kuntien kanssa tehtävän yhteistyön kautta näitä toteutetaan.

Liikenneturvan, poliisin ja kuntien kanssa tehdään todella tiivistä liikenneturvallisuusyhteistyötä: yhteistä viestintää, pelastustoimi on mukana sekä seutukunnallisissa liikennetyöryhmissä että kuntien liikenneturvallisuusyöryhmissä.

Pelastustoimi tekee yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa myös antamalla pyynnöstä lausuntoja, toimimalla pelastustoimen asiantuntijana sekä osallistumalla valvontayhteistyöhön.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi on Etelä-Savossa aktiivisella ja hyvällä tasolla. Esimerkiksi toimivien varautumis- ja valmiusrakenteiden käyttö parantaa yhteistyötä.

1.4 Onnettomuuskehityksen seuranta

Onnettomuuskehityksen seurantaan kuuluu onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Seurantaan kuuluu myös omien ja yhteistyössä toteutettavien toimenpiteiden käynnistäminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Onnettomuusuhkia ja toteutuneita onnettomuuksia seurataan talousarvioseurannan yhteydessä ja vuosittain. Lisäksi jatkuvaa

onnettomuusseurantaa toteuttavat käytännössä palontutkijat ja koko pelastustoimintaan osallistuva henkilöstö.

Vaikutusten osalta on saatu aikaan seuranta suhteessa toimintaympäristöön sekä tarvittavaa reagointia alueen valmiusrakenteiden kautta.

Kehityskohteena on vielä laatia jatkossa kirjallinen raportti seurannasta vuosittain osana talousarvio- ja omavalvontatoteutumaraportointia.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Määrävälein talousarvioseurannassa tehtävän onnettomuuskehityksen seurannan laajuus, syvyys sekä sen vaikutus palvelutuotantoon on melko suppeaa eikä sitä ole riittävästi dokumentoitu. Kutenkin käytännössä pienen ja ketterän organisaation koko henkilöstön tekemät onnettomuuskehityksen havainnot vaikuttavat merkittävästi palvelutuotantoon, joten aluehallintoviraston arvion mukaan onnettomuuskehityksen seuranta on riittävällä tasolla.

1.5 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa. Hyvinvointialue voi myös hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy vastuu palvelujen järjestämisestä ja niiden asianmukaisen tuottamisen valvonnasta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Etelä-Savo ei tee hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvia tehtäviä siinä mittakaavassa, että asianmukaisuuden valvontaa tarvitaan.

1.6 Valvontatehtävät

Pelastuslaitoksen on valvottava, että pelastuslain mukaisia yleisiä velvollisuuksia noudatetaan ja että toiminnanharjoittajat ja rakennusten omistajat ja haltijat noudattavat lain mukaisia velvoitteitaan.

Taulukko 4: Kooste palotarkastuksista Etelä-Savon alueella vuonna 2024.⁵

Palotarkastukset 2024		Edellinen vuosi
Valvottavia A1-A6 kohteita alueella yhteensä	2 321 kpl	-
Suunnitellut määräaikaiset A1-A6 kohteiden tarkastukset (*suunniteltu määrä edellisvuodesta %)	446 kpl (*+ 14 %)	483 kpl
Keskimääräinen suunniteltu tarkastusväli A1-A6 kohteissa	5,2 vuotta	5,0 vuotta

⁵ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 13.3.2025.

Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa suunniteltuihin (*lukumäärä)	92 % (*411 kpl)	90 % (*434 kpl)
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet (*lukumäärä)	98 % (*85 kpl)	93 % (*80 kpl)
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit (*lukumäärä)	77 % (*37 kpl)	95 % (*37 kpl)
A3 Kokoontumis- ja liiketilat (*lukumäärä)	96 % (*103 kpl)	89 % (*109 kpl)
A4 Teollisuus- ja varastorakennukset (*lukumäärä)	96 % (*93 kpl)	97 % (*107 kpl)
A5 Maatalousrakennukset (*lukumäärä)	80 % (*49 kpl)	72 % (*43 kpl)
A6 Muut rakennukset ja kohteet (*lukumäärä)	96 % (*44 kpl)	89 % (*58 kpl)
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa vuosien 2021–2023 keskiarvoon	- 15 %	-
Palotarkastuksia yhteensä / 1000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	5 kpl (*7 kpl)	5 kpl (*7 kpl)
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä	29 kpl	6 kpl
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä / 10 000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	2 kpl (*10)	0 kpl (*14)

1.6.1 Pelastuslain mukaiset valvontatehtävät

Pelastuslaitos valvoo pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Savon alueellisen riskinarvion ja pelastustoimen riskianalyysin ajantasaisuus on tarkasteltu syksyllä 2024 laaditun uuden palvelutasopäätöksen yhteydessä. Riskeissä ja uhkissa ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat valvonnan palveluiden tuottamiseen.

Kokonaisuutena valvontatyö toteutui vuonna 2024 turvallisuuslautakunnassa hyväksytyn valvontasuunnitelman mukaisesti. Vuonna 2024 valvomatta jääneet kohteet on priorisoitu vuoden 2025 valvontalistoilla ensimmäisiksi.

Valvonnan toteutumisen ja asumisen paloturvallisuuden edistämisen indikaattorina on käytetty Etelä-Savon alueella tapahtuneita tulipaloja, palokuolemia ja suoritettujen palotarkastusten määrää. Lisäksi käytetään muita pelastustoimen Pronto-tietokannan mittareita. Arvion mukaan valvontatoiminnalla on saatu edistettyä positiivista kehitystä alueen turvallisuudessa.

Etelä-Savon hyvinvointialueen sopeuttamistoimiin liittyvässä YT-menettelyssä on esitetty vähennyksiä onnettomuuksien ennaltaehkäisyresursseihin. Vähennys olisi noin 2 henkilötyövuotta määrärahoista. Tämän takia valvontasuunnitelmaa

vuodelle 2025 on tarkasteltu uudelleen. Esitettyjen sopeuttamistoimien vuoksi valvontavälejä on pidennetty soveltuviissa kohdetyypeissä. Resurssien pienentyessä tulee kehittää kohdekohtaista valvontavälien riskiperusteista arviointia.

Asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointinnissa vanhoista palotarkastusalueista luovutaan ja siirrytään kunnittain osoitteelliseen järjestelmään. Taloyhtiöillä on jo vuoden 2024 aikana ollut sähköisen asioinnin mahdollisuus paloturvallisuuden itsearviointinnissa. Pientaloille ja vapaa-ajan asuinrakennuksille selvitetään sähköisen asioinnin mahdollisuutta vuodelle 2025. Palotarkastusohjelman tietojen ajantasaisuus aiheuttaa haasteita itsearviointinnille.

Tekoälypohjaista robotiikkasovellusta kehitetään avuksi prosessiin kohteiden listausten ajoon, kiinteistöjen omistajien osoitetietojen hakuun, palautuneiden itsearviointilomakkeiden kirjausten seulontaan sekä valvontasovellukseen tehtäviin kirjauksiin. Kaikilla näillä toimilla saadaan vähennettyä tehtäviin käytettävää henkilötyöpanosta. Palauttamattomien itsearviointilomakkeiden osalta selvitetään tekoälyn mahdollisuuksia ko. kohteiden riskiperusteiseen seulontaan. Jos tällaisia mahdollisuuksia löytyy, suunnitellaan erikseen mitä toimia olisi kohdennettavissa korkeamman riskiprofiilin kohteisiin.

Pelastuslain 42 § mukaisiin paloriski-ilmoituksiin otetaan käyttöön palotarkastusohjelmasta erillinen seurantajärjestelmä. Ikäihmisten kodinturvallisuuden parantaminen yhteistyössä kotihoidon ja muiden kotiin vietävien palvelujen kanssa jatkuu. Vuoden 2024 aikana on sovittu Etelä-Savon rakennusvalvontojen kanssa yhteistyöstä. Muuttuneen turvallisuustilanteen vuoksi valvontakäynneillä jatketaan omatoimisen varautumisen sekä väestönsuojien huollon- ja kunnossapidon teemoilla.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Etelä-Savossa suunniteltiin määräaikaista palotarkastuksia vuodelle 2024 vähemmän kuin edelliselle vuodelle. Suunniteltujen palotarkastusten määrä yhteensä on myös pienempi kuin valtakunnallisesti keskimäärin. Esimerkiksi A1, ympärivuorokautisessa käytössä olevissa kohteissa, suunniteltiin tarkastuskäynti Etelä-Savossa keskimäärin 3,5 vuoden välein, kun koko maassa käynnit on suunniteltu käynti keskimäärin 2,6 vuoden välien. Suunniteltujen tarkastusten määrään vaikuttaa joissain tapauksissa myös kohteissa oleva yleinen turvallisuustaso, joten määrät eivät ole aina vertailukelpoisia. Suunniteltavien tarkastusten määrässä on myös luontaista vuosittaista vaihtelua, joka myös heikentää lukumäärien vertailukelpoisuutta.

Tarkastuksia toteutui vähemmän kuin edellisinä vuosina, määrä laski 15 % vuosien 2021-2023 keskiarvoon verratuna. Suunnitelluista tarkastuksista toteutui sama osuus kuin edellisenä vuotena, 92 % suunnitelluista palotarkastuksista toteutui.

Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten tarkastustoiminta pohjautuu, kuten lähes koko maassa, valvonnan kohdentamisessa käytettyyn paloturvallisuuden itsearviointikäytäntöön. Paloturvallisuuden itsearviointi on resurssitehokas ja vaikuttavana pidetty menetelmä, mutta se ei korvaa varsinaista pelastuslaitoksen tekemää valvontaa. Paloturvallisuuden itsearviointinnissa

havaittuihin puutteisiin reagoitiin valvontakäynnillä selkeästi vähemmän kuin valtakunnallisesti keskimäärin sekä palautumattomiin lomakkeisiin ei käytännössä reagoitu. Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten valvonta on siten ollut riittämätöntä.

Kehitystarpeena on OE-tietojärjestelmän tuloon varautuminen. Sen aiheuttamien toimintatapojen ja käytäntöjen aiheuttama koulutustarve tulee olemaan merkittävä.

1.6.2 Kemikaalilainsäädännön mukaiset valvontatehtävät

Pelastusviranomaisen valvoo kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia. Toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus vaarallisen kemikaalin vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Kemikaaliturvallisuuslain mukaiset viranomaistehtävät hoidetaan pääosin pelastuslain valvontatehtävien yhteydessä ja samoilla resursseilla. Uudet kemikaali-ilmoitukset käsittelevät neljä paloasemaryhmäalueittain nimettyä päälylystöviranhaltijaa. Ilotulitteiden yksityisen käytön ilmoitukset ja ilotulitusnäytösten lausunnot käsittelevät paloasemaryhmien palopäälliköt.

Palvelut toteutuivat vuoden 2024 aikana palvelutasopäätöksen ja valvontasuunnitelman mukaisesti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Kemikaalilainsäädännön mukaisessa valvonnassa ei ole tullut aluehallintoviraston tietoon merkittäviä puutteita.

1.6.3 Valmiustarkastukset

Pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia, joilla valvotaan pelastuslain mukaisia järjestelyjä suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin varautumiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastusviranomaisen tekee pelastuslain 84 pykälän mukaisia valmiuden tarkastamisia tarvittaessa. Vuoden 2024 aikana näille ei ole ollut tarvetta. Tiiviin maakunnallisen varautumisen yhteistyön kautta valmiuden taso eri toimijoiden kannalta on tiedossa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Erillisiä valmiustarkastuksia ei ole tehty.

Aluehallintoviraston arvio onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistuneiden ihmisten määrä on laskenut edellisestä vuodesta, mutta määrä on edelleen valtakunnallisen keskiarvon tasalla. Lukumäärällisesti eniten on laskenut messuihin tai muihin yleisötilaisuuksiin osallistuneiden henkilöiden määrä. Muiden toteutustapojen osallistujamäärät ovat laskeneet suhteessa vähemmän. Näin ollen turvallisuusviestintä on kohdistunut enemmän vaikuttavamaksi arvioituihin toteuttamistapoihin.

Syttymissyy jää hieman useammin arviomatta kuin koko maassa keskimäärin. Kaikki vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneet palot tutkittiin tarkemmalla tasolla. Tahallisten ja tuottamuksellisten palojen ilmoittaminen poliisille ei toiminut lakisääteisellä tavalla.

Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi on Etelä-Savossa aktiivisella ja hyvällä tasolla. Esimerkiksi toimivien varautumis- ja valmiusrakenteiden käyttö parantaa yhteistyötä.

Määräaikaista palotarkastuksia suunniteltiin vuodelle 2024 vähemmän kuin edelliselle vuodelle. Suunniteltujen palotarkastusten määrä yhteensä on myös pienempi kuin valtakunnallisesti keskimäärin. Tarkastuksia myös toteutui vähemmän kuin edellisenä vuotena.

Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten tarkastustoiminta pohjautuu valvonnan kohdentamisessa käytettyyn paloturvallisuuden itsearviointikäytäntöön. Paloturvallisuuden itsearvioinnissa havaittuihin puutteisiin reagoitiin valvontakäynnillä selkeästi vähemmän kuin valtakunnallisesti keskimäärin eikä palautumattomiin lomakkeisiin käytännössä reagoitu. Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten valvonta on siten ollut riittämätöntä.

2 Pelastustoiminnan palvelut

Pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on

- pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuessaa
- rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia.

Pelastustoiminnassa tarvittavat toimenpiteet tulee voida suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

2.1 Onnettomuuskohteen tavoittamisen suorituskyky

Pelastustoiminnan toimintavalmius tulee olla toimintaympäristön riskeihin nähden riittävä. Pelastustoiminnan toimintavalmius muodostuu pelastusmuodostelmien toimintavalmiusajasta ja niiden suorituskyvystä. Kiireellisissä pelastustehtävissä onnistumiseen vaikuttaa se, kuinka nopeasti onnettomuuspaikalle saadaan tehtävällä tarvittava suorituskykyinen pelastusmuodostelma.

Vaatimukset toimintavalmiudelle

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa⁶ Suomi on jaettu 1 x 1 kilometrin kokoisiksi ruuduiksi. Ruudut on luokiteltu neljään riskiluokkaan (I–IV) sen perusteella, kuinka todennäköisiä pelastustoimen kiireelliset tehtävät ovat ruudun alueella. Kullekin riskiluokalle on asetettu enimmäisaika, jossa ruudut tulee tavoittaa. Vähimmäistavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä.

Taulukko 5: Toimintavalmiuden tavoiteajat.

Riski-luokka	1. yksikön toimintavalmiusaika	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika	Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika
I	6 min	11 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min
III	20 min	22 min	40 min
IV	ei vaatimusta	ei vaatimusta	ei vaatimusta

Riskialuekartta

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on määritelty, että pelastustoiminnan perusvalmiuden palvelut tuotetaan alla olevan riskialuekartan mukaisesti. Etelä-Savon riskialuekartta on esitetty alla kuvassa 1. Kuvassa

⁶ Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje (SM 21/2012). Uusi Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje on tullut voimaan vuoden 2025 aikana. Arvioinnissa käytetään kuitenkin sitä ohjetta, joka oli arviointia koskevana vuonna voimassa.

punainen ruutu on riskiluokan I ruutu, oranssi riskiluokan II ruutu ja keltainen riskiluokan III ruutu.

Kuva 1: Riskialuekartta

2.1.1 Ensimmäinen yksikkö

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun ensimmäinen pelastustoimen yksikkö on kohteessa. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Ensimmäisen yksikön toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 10 minuuttia 10 sekuntia vuonna 2024. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 10 minuuttia 24 sekuntia, joten ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on nopeutunut.

Taulukko 6: Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat Etelä-Savon alueella vuonna 2024.⁷

Toimintavalmiusajat Etelä-Savon alueella vuonna 2024		2021–2023 keskiarvo	Koko maa 2024
1. yksikön TVA mediaani	10:10	10:24	07:30
Pelastustoiminnan TVA mediaani	17:12	16:10	11:22
Pelastusjoukkueen TVA mediaani	27:11	25:42	15:07

Vuonna 2024 koko alueella yhteensä toteutuneen toimintavalmiusajan lisäksi aluehallintovirasto on selvittänyt oman aineistonsa avulla ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaa riskiruuduittain. Sellaisia niin sanottuja ongelmaruutuja, joissa toimintavalmiuden toteutuminen on jäänyt tavoitteesta neljänä edellisenä kalenterivuonna (2021–2024), ei Etelä-Savon hyvinvointialueella ollut.

Taulukko 7: Kooste ensimmäisen yksikön ongelmaruuduista.⁸

Riskiluokka	Ongelmaruutuja (kpl)	Ongelmaruudut, joissa min. 4 teht.
I	-	-
II	-	-
III	-	-
Yhteensä	Ei ollut	Ei ollut

2.1.2 Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun vähintään neljän hengen vahvuinen pelastusryhmä aloittaa tehokkaan pelastustoiminnan. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastustoiminnan toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 17 minuuttia 12 sekuntia vuonna 2024. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 16 minuuttia 10 sekuntia, joten pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on hidastunut.

2.1.3 Pelastusjoukkue

Pelastusjoukkue koostuu johtajasta ja vähintään kahdesta ja enintään viidestä pelastusryhmästä. Koska todellisen pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikoja ei ole käytettävissä, laskennallisena pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikana

⁷ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

⁸ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

toimenpidetilasto PRONTO:ssa käytetään aikaväliä ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun tapahtumapaikalle on saapunut vähintään yhdeksän pelastustoimen henkilöä. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastusjoukkueen toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani koko alueella oli 27 minuuttia 11 sekuntia vuonna 2024. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 25 minuuttia 42 sekuntia, joten pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on hidastunut. Aika on myös selkeästi pidempi kuin koko maassa keskimäärin.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Savon alueella ei ole tapahtunut toimintaympäristössä sellaisia muutoksia, mitkä vaikuttivat vuoden 2024 aikana ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan palvelujen tuottamiseen.

Seurattavia riskiruutuja on kaksi. Savonlinnassa yksi II-riskiluokan ruutu sekä Mikkelissä yksi I-riskiluokan ruutu. Varsinaisia ongelmaruutuja ei ollut.

Pelastusjoukkueen mediaani on kasvanut viimeisen neljän vuoden aikana. Sopimuspalokuntien toimintavalmiudessa on tapahtunut hienoista toimintavalmiuden laskua. Sopimuspalokuntien toimintavalmiutta pyritään vahvistamaan muun muassa rekrytointien tukemisella.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Ongelmaruutuja ei Etelä-Savossa vuonna 2024 ollut. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on nopeutunut edellisistä vuosista. Pelastustoiminnan ja pelastusjoukkueen toimintavalmiusajat ovat sitä vastoin pidentyneet edellisistä vuosista. Lisäksi nämä ensimmäistä yksikköä suurempien muodostelmien toimintavalmiusajat ovat valtakunnallista keskiarvoa huomattavasti pidemmät. Ajat ovat myös valtakunnallista keskiarvoa huomattavasti pidemmät myös ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaan suhteutettuna, eli koko Suomeen verrattuna ensimmäisen yksikön jälkeen tulevien muodostelmien saapuminen kestää pidempään. Toimintaympäristöt vaihtelevat kuitenkin niin paljon, että vertailua on haastavaa tehdä.

2.2 Tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Tulipaloihin liittyvällä suorituskyvyllä vastataan rakennuspaloihin, maastopaloihin ja muihin tulipaloihin.

Rakennuspalot voivat edellyttää savusukellusvalmiutta. Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojarusteiden avulla tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan, savuiseen ja rajattuun sisätilaan tai työskentelyä palavan rakennuksen katolla.

Savusukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa. Palavan ja rajatun sisätilan sammuttamiseen käytetään myös muita menetelmiä kuin savusukeltamista.

2.2.1 Rakennuspalojen edellyttämä suorituskkyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskkyvyt olivat pääsääntöisesti riittävät ja tavoitteiden mukaiset. Savusukellusvalmius toteutui kaupunkialueilla lähes 100 %, suuremmissa maaseututaajamissa 80 % ja pienemmillä maaseutupaikkakunnilla 20–30 %. Yksittäisten tehtävien osalta on ollut heikkoja henkilövahvuuksia, johtuen sopimushenkilöstön saatavuudessa virka-aikana.

Savusukellus-, kemikaalisukellus- ja pintapelastuskkyvyn omaavan henkilöstön fyysistä toimintakkykyä pyritään edistämään muun muassa työhyvinvointikoordinaattorin antamalla opastuksella. Pelastuslaitos tukee myös sopimuspalokuntien kuntoilulaitteiden hankinnassa.

Savusukellustarvetta on pyritty pienentämään myös kalustohankintojen osalta, hankkimalla sammutusautoihin. Kehitystarpeena on sopimuspalokuntien toimintaedellytysten tukeminen ja turvaaminen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Rakennuspalojen edellyttämä suorituskkyky on pääsääntöisesti riittävä. Merkittävimpinä kehityskohteina ovat sopimushenkilöstön toimintaedellytysten tukeminen ja turvaaminen sekä savusukellusta täydentävien menetelmien koulutusten ja varusteiden hankinnan jatkaminen.

2.2.2 Maastopalojen edellyttämä suorituskkyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Maastopalojen osalta palveluiden saatavuus on ollut hyvällä tasolla Etelä-Savon pelastuslaitoksella. Etelä-Savon pelastuslaitos on mukana Itä-Suomen GFFF-V maastopalojoukkueessa ja sen myötä on saatu erityissuorituskkykyä perustamalla raskas maastopalonsammutusryhmä, mikä operoi metsäpalonsammutusmetsäkoneella ja kykenee pitkäkestoisiiinkin tehtäviin.

Yksittäisten tehtävien osalta on ollut heikkoja henkilövahvuuksia, johtuen sopimushenkilöstön saatavuudessa virka-aikana.

Kehittämistarpeena on kaluston osalta hankkia maastopalosammutukseen kevyempää ja ketterämpää sammutusletkukalustoa. Kehitystarpeena on myös sopimuspalokuntien toimintaedellytysten tukeminen ja turvaaminen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Maastopalojen osalta palveluiden saatavuus on ollut hyvällä tasolla. Laajat maastopalot edellyttävät runsaasti henkilöresursseja. Sopimushenkilöstön määrän lisääminen on keskeistä myös maastopalojen suorituskkyvyn osalta.

Etelä-Savo on mukana GFFF-V maastopalomuodostelman toteuttamisessa. Tämä parantaa myös Etelä-Savon valmiuksia oman alueen maastopaloihin varautumisessa.

2.2.3 Liikennevälinepalojen edellyttämä suorituskyyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Liikennevälinepalojen osalta autokannan sähköistyminen on tuonut lisätarpeita liikennevälinepalojen osalta.

Liikennevälinepalojen osalta suorituskyyky on toteutunut tavoitteiden mukaisesti. ESPL on tehnyt mm. sopimuksen paikallisen hinausliikkeen kanssa, heidän sähköautopalon sammuttamiseen tarkoitettua sammutuskontin käytöstä. Myös autojen siirtoon pysäköintihalleista tarkoitettua kalustoa on hankittu

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Palvelut ovat aluehallintoviraston käsityksen mukaan toteutuneet riittävällä tasolla.

2.2.4 Muiden tulipalojen edellyttämä suorituskyyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Palveluiden saatavuus ja suorituskyyky ovat suunnitellulla tasolla.

Yksittäisten tehtävien osalta on ollut heikkoja henkilövahvuuksia, johtuen sopimushenkilöstön saatavuudessa virka-aikana.

2.2.5 Sammutusveden saamiseen liittyvä suorituskyyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyyvyt ja valmiudet ovat suunnitelmien mukaiset.

2.3 CBRNE-onnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyyky

CBRNE-onnettomuuksilla tarkoitetaan onnettomuuksia, joissa on osallisena kemiallisia aineita (C), biologisia taudinaiheuttajia (B), radioaktiivisia aineita (R), ydinenergiaa (N) tai räjähteitä (E).

Kemikaalionnettomuuksien torjuntaa tehdään tarvittaessa kemikaalisukelluksella, jolla tarkoitetaan välittömän vaaran alueella tehtäviä tiedustelu-, pelastus-, torjunta- tai muita vastaavia tehtäviä, jotka edellyttävät paineilmaahengityslaitteen ja soveltuvan kemikaalisuojapuvun käyttöä. Kemikaalisukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyyvyt ovat tavoitteiden mukaiset. Joskin kemikaalisukeltajien määrä on hieman laskusuunnassa.

Kehitystarpeena on kemikaalisukeltajien määrän lisääminen. Parhaillaan on menossa CBRNE-riskianalyysin laadinta, joka toimii jatkossa palveluiden kehittämiseksi.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

CBRNE-riskianalyysin valmistumisen jälkeen palvelutuotanto tulee kehittää riskien mukaiseksi. Myös kemikaalisukeltajien määrässä on lisäämistarvetta.

2.4 Vesipelastamisen suorituskyky

Vesipelastamista on venekaluston avulla tehtävä pelastustoiminta ja pintapelastus sekä vesisukellus. Pintapelastus tarkoittaa veden pinnalta tai välittömästi pinnan alta ilman vesisukelluslaitetta tehtävää ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista ja vahingon torjuntaa. Vesisukellus tarkoittaa vesisukelluslaitetta ja -varustusta edellyttävää ihmisen tai omaisuuden pelastamista ja ympäristövahingon torjuntaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pintapelastajien fyysisen kunnon vaatimusten tulkinta on muuttunut, ja se on hieman vähentänyt pintapelastuskelpoisten määrää. Venekalusto on Etelä-Savossa tällä hetkellä ajanmukaisella tasolla.

Kehittämistarpeena on pintapelastuskelpoisten henkilöiden määrän lisääminen koulutustarjonnan lisäämisellä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Etelä-Savo on laaja, runsasvesistöinen sekä harvaan asuttu. Vesipelastustehtävät sijoittuvat koko alueelle, joten laaja ja kattava palveluverkko on erityisen merkityksellinen. Kehittämistarpeena on riittävän pintapelastussuorituskyvyn varmistaminen kaikilla asemapaikoilla. Myös pintapelastuksen vaihtoehtoisten menetelmien selvittäminen saattaa tulla kehittämistarpeeksi.

Vesisukellusvalmiustavoite on Mikkelissä ja Savonlinnassa. Tavoitetta ei välttämättä saavuteta.

2.5 Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyky

Ympäristövahinkojen pelastustoiminnalla tarkoitetaan öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoimintaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Ympäristövahinkojen riski on pienentynyt viime vuosina, koska Saimaan kanavan kautta kulkevien rahtialusten määrä on ollut vuosittain 0.

Ympäristövahinkoihin liittyvät valmiudet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti. Vuonna 2024 ei Etelä-Savon alueella ollut laajoja eikä merkittäviä ympäristövahinkoja vesistöissä eikä maa-alueilla. Erityisesti vesialueilla tapahtuvien ympäristövahinkojen osalta kaikkia suunniteltuja valmiuksia ei tarvittu vuonna 2024. Venekalusto on Etelä-Savossa ajanmukaisella tasolla.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston tietoon ei ole tullut merkittäviä puutteita ympäristövahinkojen torjunnan suorituskyvyssä.

2.6 Korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyky

Korkealta tai alhaalta pelastaminen sisältää ajoneuvokalustolla ja köysipelastamisella tehtävät korkealta tai alhaalta pelastamisen toimenpiteet ja työskentelyn alueella, jossa on putoamisvaara. Putoamisvaarallisella alueella työskentely voi olla henkisesti ja fyysisesti vaativaa työtä, jonka turvallinen suorittaminen asettaa tekijälle terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyviä erityisvaatimuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuoden 2024 ei ole tapahtunut palvelutarpeessa muutoksia, muutoin kuin, että Pieksämäelle on ollut rakenteilla tuulivoimapuisto, mikä valmistuu vuoden 2025 aikana.

Palvelut ovat olleet suunnitellulla tasolla. Pieksämäen tuulivoimapuiston valmistumisen osalta valmiuksia on parannettu. Maakuntaan on suunnitteilla muitakin tuulivoimapuistoja ja korkealta pelastamisen valmiuksia tulee edelleen kehittää. Etelä-Savoon on perustettu vaativien tilanteiden joukkue, mikä parantaa osaltaan valmiuksia.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston tietoon ei ole tullut merkittäviä puutteita ympäristövahinkojen torjunnan suorituskyvyssä. Putoamisvaarallisella alueella työskentelyn valmiudet muilla kuin vakinaisilla asemilla ovat puutteelliset.

2.7 Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Palveluiden saatavuus on toteutunut pääsääntöisesti hyvin. Yksittäisten tehtävien osalta on ollut heikkoja henkilövahvuuksia, johtuen sopimushenkilöstön saatavuudessa virka-aikana.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston tietoon ei ole tullut merkittäviä puutteita liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyvyssä.

2.8 Väestön varoittamisen suorituskyky

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa ja varoittamiseen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.

Kiinteiden väestöhälyttimien teoreettisella ulkokuuluvuusalueella asuu 84 % maakunnan väestöstä. Kuuluvuuden tosiasiallista toteutumista ei ole kaikilta osin varmistettu.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Ukrainan sodan myötä on todettu, että väestöhälyttimillä tapahtuvaa väestön varoittamisen kattavuutta on parannettava. Vuoden 2024 saatettiin loppuun uusien väestöhälyttimien asennukset.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston käsityksen mukaan väestön varoittamisen suorituskyky on hyvällä tasolla.

2.9 Muiden paikallisten riskien edellyttämät suorituskyvyt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Ei muita merkittäviä paikallisia riskejä

2.10 Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarat

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Palveluverkostoa kehitettiin vuonna 2023, lisäämällä päätoimista henkilöstöä suuremmille maalaispaloasemille. Palveluiden saatavuus on pääsääntöisesti toteutunut. Joillakin pienemmillä paikkakunnilla on ollut haasteellista saada aina arkipäivisin suorituskykyistä yksikköä liikkeelle. Tämä on huomioitu hälytysvasteiden vahvennuksissa. Myös pelastustoimen säästövelvoitteet ovat heikentäneet siltä osin palvelua, että varsinkin maalaispaloasemille suunniteltuja päätoimisia henkilöitä ei ole voitu pitää suunnitelluilla toimipisteillä.

Osaamisen ylläpitoa on saatu parannettua muun muassa toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton myötä. Päätoiminen henkilöstö antaa asiantuntija-apua sopimuspalokuntien viikkoharjoituksiin.

Päätoimisen päällystön, alipäällystön ja miehistön osalta fyysisen toimintakyvyn ylläpidossa ei ole, yksittäisiä henkilöitä lukuun ottamatta, ollut suurempia ongelmia. Sopimushenkilöstössä on ollut haasteita, johtuen henkilöstön keski-ikäen noususta.

Kehittämistarpeena on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman käyttöönotto. Työterveyslaitoksen tekemän Mitä kuuluu pelastusosalalle -kyselyn mukaan Etelä-Savossa henkilöstön työtyytyväisyys on hyvällä tasolla.

Pelastustoimen rahoitus tulisi varmistaa valtionhallinnon toimenpitein.

Laskennallinen valtiovarainministeriön rahoitus pelastustoimen hoitamiseksi on erittäin epäsuotuisa Etelä-Savon maakuntaan tapaiselle hyvinvointialueelle.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Rahoituksen riittävyys haastaa päätoimisen henkilöstön määrän riittävyyttä erityisesti maalaispaloasemilla. Henkilöstövoimavaroissa merkittävin kehittämistarve on sopimushenkilöstön määrän lisääminen.

Aluehallintoviraston käsityksen mukaan pelastustoiminnan henkilövoimavarojen osaamisen ylläpito ja kehittäminen ovat hyvällä tasolla. Kehittämistarpeena on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman käyttöönotto.

Fyysisen toimintakyvyn vaatimuksien tavoittaminen riittävällä henkilöstömäärällä edellyttää pelastuslaitokselta jatkuvaa olosuhteiden, motivoinnin ja toimintatapojen kehittämistä. Etelä-Savossa sopimushenkilöstön rajallinen määrä ja ikääntyminen aiheuttavat erityisiä haasteita.

2.11 Pelastustoiminnan kalustovoimavarat

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Euroopan turvallisuustilanteen muutosten seurauksena on tullut tarve vahvistaa raskaan pelastustoiminnan suorituskykyä. Kalustovoimavarat ovat Etelä-Savossa hyvällä tasolla.

Pelastustoimen rahoituksen vähenemisen osalta on suuri huoli kalustovoimavarojen säilymisestä nykyisellään. Investointeja ei saatu vuonna 2023 toteutettua juuri lainkaan ja tämän jatkuessa kalustovoimavarat rappeutuvat nopeasti.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Kalustovoimavarat ovat nykyisin pääosin riittävällä tasolla. Investointien vähyys aiheuttaa kuitenkin merkittävän riskin kalustovoimavarojen heikentymisestä sille tasolle, että palvelutuotanto voi vaarantua.

2.12 Paloasemat ja muut kiinteistöt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Voimavarat eivät ole toteutuneet suunnitellusti, rahoituksen puutteen vuoksi. Kaksi paloasemaa tarvitsee välittömiä toimenpiteitä ja ovat investointisuunnitelmassa, ja ne ovat toteutumassa tämän hetken tiedon mukaan lähivuosina.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastustoimen tuottaminen lähipalveluna edellyttää tiivistä asemaverkkoa. Etelä-Savossa on merkittävää kiinteistöjen investointivelkaa, jonka kiinnikurominen on välttämätöntä palveluiden tason säilyttämiseksi.

2.13 Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen, ja pelastustoimen muodostelmalla on aina johtaja. Yhteistoimintatilanteissa, joissa pelastustoimintaan osallistuu useampi viranomainen, pelastusviranomainen toimii yleisjohtajana. Pelastustoiminnan johtamisesta laaditaan tarvittavat suunnitelmat, joissa määritellään riskien ja uhkien edellyttämät johtamisjärjestelyt eri laajuisissa ja myös pitkäkestoisissa tilanteissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Tavoitteet ovat toteutuneet. Kehittämistarpeena on poikkeusolojen johtamisjärjestelmän kehittäminen yhdessä yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuksen kanssa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston käsityksen mukaan pelastustoiminnan johtamisessa ei ole Etelä-Savossa merkittäviä puutteita. Yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuksen käyttöönotto aiheuttaa kuitenkin suunnitelmien yhteensovittamistarpeita.

Kehitystarpeena on järjestää pelastustoiminnan johtamisen suorituskyky siten, että se vastaa sisäministeriön valtakunnallisia ohjeita ja ottaa huomioon

yhteistyöalueella sovitut johtamiskäytännöt sekä pelastustoiminnassa tarvittavan kansallisen ja kansainvälisen avun järjestämisen.

2.14 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy järjestämisvastuu ja vastuu palvelujen asianmukaisen hoitamisen valvonnasta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Savon päivystävä palomestari valvoo suorituskyyä. Itä-Suomen pelastuslaitosten yhteinen tilannekeskus on toiminut erittäin hyvin ja palvelu on ollut riittävää. Tilannekeskus on muuttunut vuonna 2025 valtioneuvoston asetuksen mukaisesti yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskukseksi. Samalla johtokeskukselle on luotu pelastustoiminnan johtamisvalmius.

2.15 Pelastusviranomaisen antama virka-apu

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Virka-apu toiminnan osalta tapahtui myös palveluiden ja yhteistyön aktivoimista. Yhteistyötä ensihoidon ja muidenkin sote-toimijoiden kesken on tiivistetty talouspaineiden vuoksi, mikä osaltaan on vaikuttanut pelastustoimen palvelutason ajoittaiseen heikkenemiseen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Virka-avun antamisessa ei ole ollut ongelmia. Yhteistyö ensihoidon ja muidenkin sote-toimijoiden kesken on ajoittain niin tiivistä, että sillä on ollut vaikutusta pelastustoimen palveluiden tasoon.

2.16 Kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen suorituskyy

Pelastustoimi osallistuu pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.

2.16.1 Kansainvälisen avun antamisen suorituskyy

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Kansainvälisen avun antaminen on parantunut GFFF-V maastopalomuodostelman sertifiointin myötä. Etelä-Savossa on koulutettu noin kolminkertainen määrä GFFF-V muodostelman henkilöstöä kokoonpanon tarpeeseen nähden.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Etelä-Savo on mukana GFFF-V maastopalomuodostelman toteuttamisessa. Tämä parantaa myös Etelä-Savon valmiuksia oman alueen maastopaloihin varautumisessa.

2.16.2 Kansainvälisen avun vastaanottamisen suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Kansainvälisen avun vastaanottamisen suunnitelma on valmis. Henkilöstön koulutusta on lisättävä liittyen kansainvälisen avun vastaanottamiseen. Avun vastaanottamiseen ei ole erityisjärjestelyjä. Asia otettaneen esille yhteistyöaluetasolla lähiaikoina.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Kansainvälisen avun vastaanottamisen suunnitelmat ovat parantuneet, mutta niiden käyttöönottoa ei ole vielä kaikilta osin tehty.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoiminnan palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Ongelmaruutuja ei Etelä-Savossa vuonna 2024 ollut. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on nopeutunut edellisistä vuosista. Pelastustoiminnan ja pelastusjoukkueen toimintavalmiusajat ovat sitä vastoin pidentyneet edellisistä vuosista. Etelä-Savossa pelastusryhmän ja varsinkin pelastusjoukkueen saaminen kohteeseen kestää valtakunnallista keskiarvoa pitempään myös ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaan suhteutettuna.

Etelä-Savo on mukana GFFF-V maastopalomuodostelman toteuttamisessa. Tämä parantaa myös Etelä-Savon valmiuksia oman alueen maastopaloihin varautumisessa.

Suorituskykykohtaisissa palveluissa merkittävin kehittämistarve on sopimuspalkokuntien toimintaedellytysten tukeminen ja turvaaminen.

Henkilöstövoimavarojen riittävyttä haastaa sopimushenkilöstön määrä sekä ikääntymisestä johtuvat fyysisen toimintakyvyn haasteet. Kalusto- ja erityisesti kiinteistövoimavarojen investointivelka uhkaa kasvaa talouspaineiden takia niin merkittävästi, että palveluiden taso voi olla lähivuosina vaarassa.

3 Pelastustoiminnan suunnitelmat

Tämä luku käsittelee suunnitelmia, joita pelastuslaitoksen on tehtävä pelastuslain mukaan. Suunnitelmat ovat arvioinnin kohteena olevien pelastustoimen palvelujen tuottamista tukevia asiakirjoja. Aluehallintovirasto arvioi suunnitelmien laatimista ja toteutumista hyvinvointialueen antaman selvityksen perusteella.

Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain mukaan laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Pelastuslaitosten tulee laatia pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten johdolla.

3.1 Hälytysohje

Pelastuslaitoksen tulee laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten ja Hätäkeskuslaitoksen kanssa. Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä hyvinvointialueelta ne ovat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hälytysohje on ajan tasalla.

3.2 Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa. Pelastuslaitoksen tulee myös laatia yhteistyössä pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta. Pelastuslaitosten tulee varautua pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamiseen yhteistyöalueen puitteissa ja tarvittaessa myös toiseen pelastustoiminnan yhteistyöalueeseen kuuluvan pelastuslaitoksen kanssa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelmissa on jonkin verran päivitystarvetta.

3.3 Yhteistyösuunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun ja toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Yhteistyösuunnitelmissa on jonkin verran päivitystarvetta.

3.4 Onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

Pelastuslaitos vastaa hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämien pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevien suunnitelmien laatimisesta, mukaan lukien sammutusvesisuunnitelmasta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Onnettomuusuhkien edellyttämissä pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevissa suunnitelmissa on jonkin verran päivitystarvetta.

3.5 Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat

Pelastuslaitoksen on laadittava onnettomuuden varalle ulkoinen pelastussuunnitelma yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa alueille, joilla on pelastuslain mukaisesti ydinenergialaitos, tuotantolaitos, kaivannaisjätteen alue, vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä ratapiha tai satama-alue. Pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan on huolehdittava yhteistyössä suunnitelmasta tiedottamisesta ja järjestettävä harjoituksia pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi. Ulkoisen pelastussuunnitelman edellyttäviä kohteita on hyvinvointialueilla vaihteleva määrä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Erityistä vaaraa aiheuttavan kohteen ulkoinen pelastussuunnitelma on ajan tasalla.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Etelä-Savossa on yksi erityistä vaaraa aiheuttava kohde, johon tulee laatia ulkoinen pelastussuunnitelma. Suunnitelma on ajan tasalla.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen suunnitelmien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Suunnitelmat ovat pääosin hyvällä tasolla. Pelastustoiminnan suunnitelmissa on kuitenkin yhteistyöalueen yhteistyön kehittämistä johtuvaa kehittämistarvetta.

4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna sopimuspalokuntia ja muita organisaatioita ja henkilöitä. Hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa se käyttää vapaaehtoisia pelastustoiminnan palvelujen tuottamisessa.

Sopimuspalokuntien lisäksi pelastustoimen tehtävissä voidaan käyttää apuna muitakin toimijoita, kuten meri- ja järvipelastusyhdistysten yksiköitä, vapaaehtoista pelastuspalvelua, pelastusalan liittoja, pelastuskoiria sekä radioamatöörejä ja muita vapaaehtoistoimintaan perustuvia organisaatioita ja järjestöjä.

Tässä luvussa arvioidaan pelastustoimen vapaaehtoistoimintaan liittyvien tehtävien hoitamista, palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä niiden kehitystarvetta.

4.1 Sopimushenkilöstön, sivutoimisen henkilöstön sekä vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palvelujen tuottamisessa

Etelä-Savon sekä päätoimisella että sivutoimisella ja sopimushenkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä vuonna 2024 oli 3 050 tehtävää. Pelkästään sivutoimisella ja sopimushenkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä oli 1 003.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Savo on laaja harvaan asuttu maakunta, missä palvelutuotanto perustuu suurelta osin sopimushenkilöstön käyttöön. Joillain palokunnilla on ollut haasteita uusien henkilöiden rekrytoinneissa, johtuen pitkälti siitä, että väestö vähenee ja vanhenee. Pelastuslaitos on pyrkinyt auttamaan sopimuspalokuntia uusien jäsenien rekrytoinneissa. Pelastuslaitoksella on sopimukset kolmen järvipelastusyhdistyksen kanssa ja heidät on myös liitetty pelastuslaitoksen hälytyksiin vesistöalueilla. Myös radioamatöörien kanssa on sopimus varaverkon ylläpidosta ja toimintavalmiudesta. Pelastuskoiraryhmä on juuri saatu perustettua Etelä-Savoon.

Sopimuspalokunnista suurin osa on ensilähdön palokuntia. Pääsääntöisesti pelastustehtäville on saatu hälytettyä tarvittava määrä sopimushenkilöstöä, mutta joillakin palokunnilla hälytyksille lähtevien henkilöiden määrä on ollut laskeva. Syyitä tähän on monia, palokunnan jäsen määrä on pieni, henkilöstön työ- ja opiskelupaikat ovat kaukana paloasemasta ja joillakin palokunnilla henkilöstön keski-ikä on myös korkeahko. Järvipelastusyhdistyksistä kaksi on erittäin elinvoimaisia ja pystyvät tarjoamaan hyvän vasteen tehtäville, mutta yhden yhdistyksen osalta on vaikeuksia palvelutuotannossa.

Kehittämistarpeet kohdentuvat lähinnä henkilöstön riittävyyden varmistamiseen ja pelastustoimintakelpoisuuden ja savusukellusvalmiuden säilyttämiseen

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Etelä-Savo on laaja harvaan asuttu maakunta, missä palvelutuotanto perustuu suurelta osin sopimushenkilöstön käyttöön. Pääsääntöisesti pelastustehtäville on saatu hälytettyä tarvittava määrä sopimushenkilöstöä, mutta joillakin palokunnilla hälytyksille lähtevien henkilöiden määrä on ollut laskeva.

4.2 Pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön, sopimuspalokunnan henkilöstön sekä vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Pelastustoimen viranomaisten tulee mahdollisuuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä. Vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytysten edistäminen sisältää taloudellista tukea, koulutuksellista tukea tai muuta yhteistyötä vapaaehtoisten organisaatioiden kanssa. Toimenpiteiden tulisi näkyä kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Joidenkin sopimuspalokuntien suorituskyyvyssä on ollut havaittavissa hiipumista. Suurin kehittämistarve perustuu sopimuspalokuntien riittävän henkilömäärän saavuttamiseen sekä pelastustoimintakyvyn ylläpitoon. Pelastuslaitos pyrkii tukeman entistä voimakkaammin sopimuspalokuntien elinvoimaisuuden säilymistä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Sopimushenkilöstön määrän riittävyyden varmistaminen edellyttää määrätietoista ja ponnekasta toiminnan edistämistä. Etelä-Savossa tähän työhön on panostettu, ja työtä pitää jatkaa ja kehittää edelleen merkittävästi, jotta sopimushenkilöstön määrä olisi jatkossa riittävä.

4.3 Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan henkilön terveystarkastukset

Jos sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluva savusukeltaja tai muuta vastaavaa raskasta työtä tekevä henkilö ei ole oikeutettu työsuhteen perusteella työterveyshuoltoon, hänelle on järjestettävä työterveyshuoltolain mukaisia tarkastuksia vastaavat terveystarkastukset ja muut ennaltaehkäisevät palvelut. Ennaltaehkäisevillä palveluilla ja terveystarkastuksilla on tarkoitus ehkäistä ja torjua pelastustoimintaan kuuluvasta työstä ja työolosuhteista johtuvia terveysvaaroja ja -haittoja ja suojella henkilön turvallisuutta, työkykyä ja terveyttä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Terveystarkastukset ovat toteutuneet suunnitellusti, mutta ajoittain on ollut viiveitä terveystarkastukseen pääsyssä. Viiveet johtuvat palveluntuottajasta.

4.4 Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Pelastustoimintaan osallistuvalla sivutoimisella sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalla henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Koulutustoiminta on ollut tavoitteiden mukaista. Koulutus- ja kurssitarjontaa pyritään tuomaan lähelle, ympäri maakuntaa, millä pyritään tekemään koulutustapahtumasta hyvin saavutettava laajalle henkilöstölle.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Sopimushenkilöstön koulutuksen järjestelyt vaikuttavat merkittävästi sopimushenkilöstön saatavuuteen. Etelä-Savossa koulutus on pyritty järjestämään saavutettavaksi.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Sopimushenkilöstön saatavuudessa on ollut ajoittain puutteita, erityisesti virka-aikaan pelastustehtäville lähtijöitä ei ole kaikilla asemilla riittävästi. Joillain paikkakunnilla sopimushenkilöstön rekrytoinnissa on merkittäviä toimintaympäristöstä johtuvia haasteita. Etelä-Savo on tehnyt merkittäviä vapaaehtoistoiminnan edistämistoimenpiteitä, mutta toiminnassa on edelleen kehittämistarvetta.

5 Väestönsuojelun palvelut

Pelastustoimen viranomaisen tulee pelastuslain mukaan varautua riittävin suunnitelmin ja valmisteluin toimialaan kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen. Väestönsuojelun (VSS) palveluja ovat muiden muassa

- väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu
- pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen
- hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen
- väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen
- väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön kouluttaminen
- pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen
- kuntien kanssa tehtävä yhteistyö.

Tässä luvussa on tarkoitus arvioida väestönsuojelun palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä palvelujen kehittämistarvetta.

5.1 Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun suorituskyky

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien suunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista voimavaroista.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Väestönsuojeluun varautuminen on suunnittelu ja resursoitu siten, että hyvinvointialueen pelastustoimi:

1. huolehtii väestönsuojelutehtävien edellyttämästä sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arvioinnista;
2. kouluttaa ja varaa henkilöstöä ja väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä sekä muuta henkilöstöä väestönsuojelutehtäviin;
3. huolehtii väestönsuojelun johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien perustamisesta ja ylläpidosta; varautuu väestön siirtämiseen; sekä
4. huolehtii muistakin näitä vastaavista toimenpiteistä.

Tarvittavat suunnitelmat ylläpidetään nykytilan kuvauksen mukaisesti ja huomioidaan alueellisessa riskinarvioissa ja pelastustoimen riskianalyysissä tapahtuvat muutokset. Väestönsuojeluun, varautumiseen ja valmiussuunnitteluun liittyvää yhteistyötä kuntien kanssa jatketaan uusittavien sopimusten mukaisesti.

Vuoden 2024 aikana nämä tavoitteet toteutuivat suunnitellusti. Osaa suunnitelmista päivitetään edelleen parhaillaan.

Vuonna 2025 kehittämistavoitteina on päivittää Etelä-Savon alueen sotilaallinen riskinarvio osana uhkamallien päivytystarkastelua ja PV:n suunnittelussa tapahtuneita muutoksia. Sen myötä saadaan edistettyä tiettyjen suunnitelmien päivitystä. Pelastustoimen toimialan valmiussuunnitelman kokonaispäivitys on menossa parhaillaan. Iso osa siitä ja liiteosista on jo päivitetty, lopuille osille

tavoitteena on vuoden 2025 aikana. Evakuointisuunnitelmat ja häiriötilannekeskusten suunnitelmat alueella yhdessä kuntien kanssa on tarkoitus viimeistellä vuoden 2025 aikana. Etelä-Savossa on alkamassa myös kyläturvallisuus- ja valmiushanke. Hankkeen myötä on tarkoitus kartoittaa koko Etelä-Savon alueelta aktiiviset ryhmät kaikilta eri kyliltä ja organisoida niiden ympärille kylävalmiusryhmät, jotka olisivat jatkossa osa kuntien valmiusorganisaatioita.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Varautumisen suunnitelmat ovat pääosin ajan tasalla. Kehittämistä vaativat osiot pelastuslaitoksen valmiussuunnitelman ja johtamissuunnitelman osalta on tiedostettu ja näiden kehittäminen on aikataulutettu pelastuslaitoksen osalta. Suunnittelutyöhön käytettävissä henkilöstöresursseissa on varmistamistarvetta, jotta näihin tehtäviin on tosiasiallisesti tarvittava ja osaava resurssi käytettävissä

5.2 Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen huolehtii toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta huomioiden yhteistoimintatarpeet ja -sopimukset.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toiminnasta, suunnittelusta ja yhteistyöstä on sovittu, ja suunnitelmien päivityksiä on parhaillaan menossa. Koko maakunnan varautumisen ketju

- pelastustoimi
- Eloisa
- muut viranomaiset
- kunnat
- kriittinen infra
- liike-elämä
- vapaaehtoistoimijat

on osallistunut viime vuosina yhdessä tiiviisti väestönsuojeluun liittyviin harjoituksiin, maakunnan alueellisen riskinarvio uhkaskenaarioita valmiusrakenteiden yhteistoimintaa harjoitellen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastuslaitoksen vastuulla oleva väestönsuojelutehtäviin liittyvä toiminta ja suunnitelmat on osittain yhteensovitettu tarvittavien tahojen kanssa. Yhteensovittamisessa tarvittavien tahojen kanssa on edelleen edistämistarvetta.

5.3 Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen huolehtii väestönsuojeluorganisaation henkilöstöstä (pää- ja sivutoiminen sekä sopimuspalokuntien henkilöstö), materiaalin ja tilojen määrittämisestä ja varaamista koskevien suunnitelmien laadinnasta ja päivittämisestä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Savon pelastustoimen osalta väestönsuojeluorganisaation suunnittelu, VAP-varausasiat ja kaluston käytön yhteissuunnittelu toimivat vähintäänkin keskimääräistä paremmalla tasolla. Pelastustoimen poikkeusolojen organisaation ja pelastustoimen henkilöstön täydentämisen suunnitteluun haetaan parhaillaan ratkaisuja yhdessä aluetoimiston kanssa jatkosuunnittelun pohjaksi.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojeluorganisaatio on suunniteltu. Tarvittavat henkilöstöresurssit ja kyvykkyydet on määritelty väestönsuojelutilanteisiin vastaamiseksi. Määrittämistyö jatkuu edelleen. Suunnittelutyöhön käytettävässä henkilöstöresursseissa on kuitenkin varmistamistarvetta.

5.4 Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön, kaluston ja tilojen varaaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisten vastuulla on VSS-organisaation henkilöstön ja tilojen varaamisen periaatteet ja päivittämisen aikaväli. Se sisältää oman päätoimisen ja sivutoimisen ja sopimuspälokuntien henkilöstön VAP-varausten ajantasaisuuden sekä omien toimitilojen ja mahdollisten väistötilojen varaamisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoimen henkilöstön VAP-asioihin on tehty viimeisimmät tarkastukset syksyllä 2024. Parhaillaan tehdään myös pohjaa koko Eloisan VAP-varaukselle. Pelastustoimen rekisteröityjen ajoneuvojen varaukset on tarkastettu viimeksi vuonna 2024. Pelastustoimen omat alukset on myös varattu. Rekisteröimättömien työkoneiden yhteiskäytön ja yhteensovittamisen suunnittelu on menossa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastuslaitos on toteuttanut tarvittavia henkilövarauksia ja ajoneuvojen varauksia väestönsuojelutehtäviä varten. Henkilövarauksia päivitetään säännöllisesti. Muiden tarvittavien varausten tekeminen ja toimintojen yhteensovittaminen on käynnissä.

5.5 Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutus

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöllä tulee olla riittävä osaaminen pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien hoitamiseksi. Osaamiseen vaadittavan koulutuksen, perehdytyksen ja osaamisen ylläpidon määrittely ja määrittelyn perusteella suunnitellut toimenpiteet muodostavat VSS-koulutusohjelman.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuoden 2022 keväällä pidettiin jo koko henkilöstölle tehostetut väestönsuojoiin liittyvät koulutukset. Sen jälkeen yksittäisiä henkilöitä on käynyt erityyppisiä VSS-koulutuksia. Keväällä 2025 on toteutettu suunnitellusti koko päätoimisen ja sopimushenkilöstön perus-varautumiskoulutukset. Häiriötilannekeskuksiin liittyviä koulutuksia pidettiin vuoden 2024 aikana useamman kunnan alueella.

Paikallispuolustusharjoituksen yhteydessä harjoiteltiin häiriötilannekeskuksen perustamista ja toimintaa.

Koulutustarpeet ovat tiedossa, mutta koulutusta on toteutettava suunnitelmien päivitysten edistymisen mukaan ja resurssien puitteissa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastuslaitos on kouluttanut henkilöstöään väestönsuojelutehtäviin.

Väestönsuojelukoulutuksen tarve tulee määritellä tunnistettujen uhkien ja riskien perusteella. Saatujen tietojen perusteella hyvinvointialueen pelastustoimi on harjoitellut väestönsuojelutehtäviä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Henkilöstön koulutukseen tarvittavassa resurssissa on varmistamistarvetta.

5.6 Pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen

Pelastustoimen viranomaisten johtamisen edellytykset poikkeusoloissa on varmistettava. Tämä sisältää

- suunnitelman johtamisesta poikkeusoloissa, mukaan lukien suunnitelman päivitys ja suunnitelmaan perehdyttäminen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien toimitilojen, väistötilojen ja suojatilojen määrittämisen ja kunnossapidosta sopimisen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien tietojärjestelmien ja niiden varajärjestelmien määrittelyn ja ylläpidosta sopimisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Väistötila- hajautus- ja siirtymissuunnittelu on menossa osana pelastustoimen valmiussuunnitelman päivitystä.

Häiriötilannekeskusten suunnittelua viimeistellään parhaillaan maakunnassa. Suunnittelun yhteydessä varmistetaan vielä häiriötilannekeskusten tilojen varaaminen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Johtamisen edellytykset poikkeusoloissa toteutuvat pääosin. Suunnitelmissa on vielä päivittämisen tarvetta. Johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien toimitilojen, väistötilojen ja suojatilojen määrittämisen ja kunnossapidosta sopimisen edellytykset täyttyvät. Johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien tietojärjestelmien ja niiden varajärjestelmien määrittelyn ja ylläpidosta sopimisen edellytykset täyttyvät.

5.7 Kuntien kanssa tehtävä varautumisen yhteistyö

Väestönsuojeluun varautumisessa tehdään yhteistyötä kuntien kanssa. Yhteistyö sisältää yhteistoimintarakenteet, toimintamallit ja yhteistyön edellyttämän tiedonkulun. Muuta varautumiseen liittyvää yhteistyötä on esimerkiksi kuntien valmiussuunnittelun tukeminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Väestönsuojeluun, varautumiseen ja valmiussuunnitteluun liittyvä yhteistyö toteutui vuonna 2024 suunnitellusti, yhteistyö on tiivistä ja jatkuvaa. Kaikkiin kuntien kanssa yhdessä sovittuihin tarpeisiin on pystytty riittävällä aikataululla vastaamaan. Häiriötilannekeskusten suunnittelua jatkettiin kuntien kanssa suunnitellulla tavalla.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Maakunnalliset varautumis- ja valmiusrakenteiden toimintamallit ovat vakiintuneita ja toimivia. Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö toteutuu hyvin.

Aluehallintoviraston arvio väestönsuojelun palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Varautumisen suunnitelmat ovat pääosin ajan tasalla. Kehittämistä vaativat osiot pelastuslaitoksen valmiussuunnitelman ja johtamissuunnitelman osalta on tiedostettu ja näiden kehittäminen on käynnissä.

Suunnittelutyöhön käytettävissä henkilöstöresursseissa on varmistamistarvetta, jotta näihin tehtäviin on tosiasiallisesti tarvittava ja osaava resurssi käytettävissä.

Maakunnalliset varautumis- ja valmiusrakenteiden toimintamallit ovat vakiintuneita ja toimivia. Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö toteutuu hyvin.

6 Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve

6.1 Valtioneuvoston laadukkaan pelastustoimen järjestämiselle vahvistamien valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen hyvinvointialueella

6.1.1 Tavoite 1: Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Valtakunnalliset strategiset tavoitteet on huomioitu hyvinvointialueen strategiatyössä ja toimeenpanossa. Ne on otettu huomioon hyvinvointialueen talousarviossa ja suunnitelma vuosien taloussuunnitelmassa. Pelastustoimen palvelutasopäätös on tehty huomioiden myös valtakunnalliset tavoitteet. Etelä-Savon hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut sekä pelastustoimen palvelut muodostavat integroidun, tiedolla johdetun palvelukokonaisuuden, joka vastaa asukkaiden tarpeita, huomioi yhdyspinnat ja alueen erityispiirteet.

6.1.2 Tavoite 2: Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Strategian mukaisesti Etelä-Savon selkeänä tavoitteena on olla paras ja joustavin työnantaja. Tämä edellyttää:

- Hyvää johtamista
- Osaavia työkavereita
- Molemmipuolista joustavuutta ja ketteryyttä
- Osallistumista oman ja yhteisen työn kehittämiseen
- Riittävästi hajautettuja esimiestyön vastuita.

Strategian toteutumista mitataan erikseen laadittavalla henkilöstökyselyllä. Tämän lisäksi pelastustoimi on ollut mukana valtakunnallisessa: Mitä kuuluu kyselyssä. Kyselyissä saatuja tuloksia hyödynnetään päivittäisessä johtamistoiminnassa siten, että asioita voitaisiin parantaa.

Perustavoitteena on palveluiden tuottaminen ilman häiriöitä. Henkilöstön näkökulmasta tämä tarkoittaa tehtävien selkeyttä, laadukasta esihenkilötoimintaa, yhteistyön toimivuutta ja asioiden sujuvaa hoitamista. Tämä tarkoittaa myös sitä, että oman henkilöstön osaamista ja viihtyvyyttä tehtävissään tulee edelleen parantaa.

6.1.3 Tavoite 3: Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Onnettomuuksien ennaltaehkäisyresurssien kohdistuu noin 2 henkilötyövuoden vähennys. Toimintaprosessia kehitetään ja tekoäly saadaan

avuksi paloturvallisuuden itsearvioinnin lomakkeiden osoitelistojen luomiseen, lomakkeiden lukuun ja riskikohteiden kaivamiseen esiin. Pelastustoimen turvallisuusviestinnän vuositavoitetta on laskettu 15 %:sta 12 %:iin vuodessa suhteessa maakunnan väkilukuun. Turvallisuusviestintäsuunnitelman kautta kehitetään ja panostetaan entistä enemmän erilaisten sähköisten kanavien ja -menetelmien hyödyntämiseen.

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä on käytössä riskiperusteinen valvonta. Valvontasuunnitelma ohjaa pelastustoimen käytännön valvontatyötä.

6.1.4 Tavoite 4: Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoimen palvelutason vastaa paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettu huomioon myös toiminta poikkeusoloissa. Pelastustoimen ja ensihoidon palvelut muodostavat hyvinvointialueen kiireellisten hälytystehtävien kokonaisuuden, vaikka ne ovat erillisiä asioita ja niistä päätetään kummastakin erikseen. Paloasemaverkko pysyy ennallaan. Pelastustoiminnan resursseihin kohdistuu noin 11 henkilötövuoden vähennys.

Pelastuslaitokselle osoitetut tehtävät on suunniteltu ja toteutettu siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät asetetaan tärkeysjärjestykseen.

Tehokas pelastustoiminta edellyttää, että pelastusmuodostelmat saavuttavat onnettomuuskohteen riittävän nopeasti. Pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen tarve on mitoitettu riskianalyysin yhteydessä tehdyn valtakunnallisen riskialuejaon sekä paikallisen tarkastelun perusteella.

6.1.5 Tavoite 5: Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Savossa toimii maakunnallinen valmiusjohtoryhmä sekä laajempi valmiusfoorumi, jotka muodostuvat maakunnan alueen viranomaisista sekä kuntien, elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin edustajista. Lisäksi on hyvinvointialueen oma johtamisjärjestelmä, joka on suunniteltu siten, että se toimii kaikissa turvallisuustilanteissa.

6.1.6 Tavoite 6: Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Kansainvälisen avun antamisessa Etelä-Savon pelastuslaitos on osallistunut EU-pelastuspalvelumekanismin toimintaan ja sitoutunut yhdessä muiden Itä- ja Kaakkois-Suomen pelastuslaitosten kanssa metsäpalomuodostelmalla (FI GFFF-V) tukemaan pelastuspalvelumekanismin kautta muiden EU-alueen valtioiden pelastustoimintaa. Pelastuslaitoksella ei ole valtion hankkimaa kansainväliseen pelastustoimintaan soveltuvaa erityiskalustoa. Kansainvälisen avun vastaanottamiseen ja antamiseen liittyvä suunnitelma (HNS) valmistui vuoden 2024 keväällä.

6.1.7 Tavoite 7: Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Savossa tavoitteena on, että ennustettava talous luo kestävyyttä ja toiminnan tehokkuus avaa mahdollisuuksia. Ennustettavuus ja vaikuttavuus vaatii kokonaisvaltaista tiedolla johtamista ja suunnitelmallisuutta. Etelä-Savon strateginen kehitysohjelma kokoaa olennaiset toimenpiteet strategiassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Pelastustoimessa palvelujen ja tehtävien suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan.

6.1.8 Tavoite 8: Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoimen investoinnit on suunniteltu siten, että ne tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta. Vuoden 2023 aikana hyvinvointialueella oli lainanottovaltuutta investointien toteuttamiseen. Alueen oman päätöksenteon ja muiden syiden seurauksena käytännössä vuoden 2023 lainanottovaltuudella toteutettuja investointeja tehdään vielä vuoden 2025 aikana.

Hyvinvointialue on käynyt vuoden 2024 lopulla ja 2025 alussa lainottovaltuudesta ja investoinneista. Tällä hetkellä ei ole tiedossa, miten asia toteutuu Etelä-Savossa.

6.1.9 Tavoite 9: Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi seuraa aktiivisesti palvelutasopäätöksen toteutumista ja ottaa toiminnassaan huomioon valtakunnalliset sisäministeriön suositukset, hyvinvointialueen tekemä vuosittainen selvitys palvelujensa tilasta ja aluehallintoviraston asiantuntija-arviot palvelujen tilasta ja viraston antamat määräykset puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi. Palvelutasopäätöksessä on otettu huomioon valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet.

6.2 Sisäministeriön ja hyvinvointialueen neuvotteluissa sovittujen suositusten toteutuminen hyvinvointialueella

Sisäministeriö on asettanut vuosille 2023-2026 seuraavat tavoitteet:

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimitavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumisen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
5. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

Taulukko 6: Tulipalojen määrässä tapahtunut muutos suhteessa asetettuun tavoitteeseen. Mukana kaikki tulipalot hyvinvointialueittain.

Alue	Verrokkiarvo (=2022)	Tavoitetaso 2030	2023 (kpl)	2023 tasaisen vauhdin tavoitteesta %	2024 (kpl)	2024 tasaisen vauhdin tavoitteesta %
Etelä-Karjala	320	160	307	102 %	295	105 %
Etelä-Pohjanmaa	563	282	512	97 %	592	120 %
Etelä-Savo	334	167	336	107 %	358	122 %
Helsinki	890	445	910	109 %	793	102 %
Itä-Uusimaa	283	142	316	119 %	209	84 %
Kainuu	197	99	167	90 %	199	115 %
Kanta-Häme	374	187	422	120 %	417	127 %
Keski- Pohjanmaa*	171	86	152	95 %	189	126 %
Keski-Suomi	523	262	559	114 %	592	129 %
Keski-Uusimaa	844	422	854	108 %	805	109 %
Kymenlaakso	477	239	464	104 %	429	103 %
Lappi	617	309	636	110 %	640	119 %

Länsi-Uusimaa	824	412	883	114 %	809	112 %
Pirkanmaa	1036	518	1009	104 %	976	108 %
Pohjanmaa*	424	212	347	87 %	329	89 %
Pohjois-Karjala	369	185	392	113 %	460	142 %
Pohjois-Pohjanmaa	853	427	862	108 %	902	121 %
Pohjois-Savo	570	285	525	98 %	662	133 %
Päijät-Häme	496	248	515	111 %	529	122 %
Satakunta	691	346	584	90 %	603	100 %
Varsinais-Suomi	1083	542	1209	119 %	1088	115 %
Yhteensä	11939	5970	11961	107 %	11876	114 %

*Kruunupyy, Luoto, Pietarsaari laskettu Pohjanmaan verrokkiarvoon

6.2.1 Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Savossa on tehty uusi palvelutasopäätös vuosille 2025–2026. Siinä on päätetty pelastustoimen kehittämistoimenpiteistä, joiden avulla on tarkoitus uudistaa toimintaa siten, että tavoitteet saavutetaan ja toisaalta kustannukset laskevat.

6.2.2 Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Ohjausta, neuvontaa ja turvallisuusviestintää pyritään kohdentamaan entistä painotetummin alueen riskien kannalta harva-alueella asuville ikäihmisille ja tuetusti kotona asuville, alueen kausiväestölle, vesistö- ja maastopaloriskeihin.

Yhteistyötä suunnataan erityisesti alueellisessa riskiarviossa esille nousseisiin painotuksiin: harva-alueella asuvien ikäihmisten, tuetusti kotona asuvien ja alueen kausiväestön turvallisuuden parantamiseen sekä harva-alueiden turvallisuuden, kyläturvallisuuden ja saaristolaisturvallisuuden kehittämiseen.

6.2.3 Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Savossa toimintavalmius on toimintaympäristön riskejä vastaavalla tasolla. Hyvinvointialueen säästöjen ja pelastustoimen rahoituskriteerien seurauksena

toimintavalmiudessa voi jatkossa olla haasteita erityisesti pienemmillä paikkakunnilla.

6.2.4 Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen pelastustoimen väestönsuojeluun kohdistetut resurssit eivät ole tällä hetkellä riittävät muuttuneen turvallisuustilanteen seurauksena. Hyvinvointialueiden olisi saatava erillinen määräraha väestönsuojelussa ja poikkeusoloissa tapahtuvan pelastustoiminnan erityisvarusteiden, osaamisen ja tilojen parantamiseksi.

6.2.5 Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Etelä-Savon pelastuslaitos on kiinnittänyt huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen. Hyvinvointialueella on oma PULSSI- kysely, jonka avulla seurataan tiiviisti henkilöstön työhyvinvointia. Sen lisäksi olemme osallistuneet valtakunnalliseen -mitä kuuluu - kyselyyn. Näiden tuloksena työnantaja miettii yhdessä henkilöstön kanssa toimenpiteitä asioiden parantamiseksi.

Aluehallintoviraston arvio hyvinvointialueen selvityksessä määrittämästä pelastustoimen palvelujen laadusta sekä kehittämistarpeesta:

Selvityksen mukaan palveluiden laatuun on panostettu. Toimintaympäristön muutokset sekä rahoituksen niukkuus haastavat palvelutuotantoa.

Tulipalojen puolittamisen tavoitteen toteuttamiseksi ei ole tehty sellaisia toimenpiteitä, että tavoite saavutettaisiin.

7 Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset

7.1 Investointien tarve

Rakennukset

Alustavassa investointisuunnitelmassa vuosille 2026–2029 ei ole esitetty investointeja rakennuksiin.

Paloasemaverkon osalta on tunnistettu seuraavat remontti- tai uudisrakennustarpeet:

Uudisrakennus:

- Rantasalmi
- Kangasniemi
- Pieksämäki
- Mikkelin Visulahden suunta / Mikkelin VPK
- Pertunmaa
- Lohikosken paloasema
- Otavan paloasema (mahdollinen remontti)
- Savonlinnan venelaituri
- Harjoitusalueen kehittäminen

Remontti:

- Hirolan aseman sosiaalitilat
- Hirvensalmen paloasema
- Oravin paloasema
- Virtasalmen vene- ja ympäristövahinkojen torjunnan varastotilat.

Raskas kalusto

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastus- ja turvallisuuspalveluiden raskaiden ajoneuvojen (Säiliö - ja sammutusautot) keski-ikä on noin 20-vuotta ja vanhimmat ajoneuvot ovat jo yli 40-vuotta vanhoja. Investoimalla vuosittain ajoneuvokalustoon hyvinvointialueen pelastustoimi pystyy ylläpitämään nykyistä ajoneuvomäärää.

Työturvallisuuskulmasta uusien ajoneuvojen tekniikka on parantunut merkittävästi viimeisen 20- vuoden aikana. Raskaisiin ajoneuvoihin on tullut erilaisia ABS ja EBS jarrujärjestelmiä, luistonesto- ja ajonvakautusjärjestelmiä, turvatyynyjä ym. suoraan ajoturvallisuuteen vaikuttavia asioita. Nyt hankittavat ajoneuvot on varustettu automaattivaihteistolla, jolloin kuljettaja voi keskittyä vaativaan tehtävään, hälytysajoon. Hälytysajoa silmällä pitäen nykyautojen moottoritekniikka ja teho ovat parempia, kuin vanhoilla ajoneuvoilla. Tämä korostuu varsinkin ohitettaessa turvallisesti hitaammin kulkevia tienkäyttäjiä. Moottoritekniikan kehitys on parantanut myös ympäristöystävällisyyttä.

Koska ajoneuvoilla liikutaan paljon myös liikekiinteistöjen, koulujen ym. pihoiden jalankulkijoiden turvallisuutta parantamaan on tullut erilaisia tunnistimia ja

kamerajärjestelmiä. Kamerajärjestelmien avulla havaitaan paremmin muita liikkuja.

Työturvallisuus- ja ergonomia ovat tärkeitä huomioida pelastustoimen tehtävissä ja uusien ajoneuvojen koritöitä hankkiessa otetaan myös näitä seikkoja huomioon. Nykyisin autoissa on hyvät askelmaluukut, joilta on turvallista ottaa tavaroita ja työvälineitä ajoneuvon hyllyiltä, lisäksi erilaisien ulosvedettävien tasojen ansiosta painavia esineitä ei tarvitse kurotella autosta. Uusissa ajoneuvoissa on asianmukaiset turvavyöt sekä törmäystestatut paineilmalaitetelineet. Ajoneuvon katolla työskentelyä varten uusiin ajoneuvoihin tulee kiinnittäytymistä varten hyväksytty kiinnittäytymiskisko, johon voidaan putoamissuojainten valjaat kytkeä kiinni. Työpaikan turvallisuutta teiden varsilla ja pimeillä tilanepaikoilla parantaa tehokkaat työvalot, teippaukset ja hälytysvalot.

Tietoturva-asiat ovat nousseet laajasti esille ja tietoturvasta huolehtiminen on tullut pelastustoimelle arkipäiväiseksi ja pelastusajoneuvoihin sijoitetaan tai tullaan sijoittamaan tietotekniikkaa enenevässä määrin. Esimerkiksi ajoneuvojen ovien lukitukset on vanhimmissa ajoneuvoissa mahdotonta toteuttaa. Ajoneuvojen vuosia käyttämättöminä olleet ovien lukot eivät toimi tai niitä ei ole lainkaan. TUVE/KEJO laitteita ei tällaisiin ajoneuvoihin voi luotettavasti asentaa.

Etelä-Savon hyvinvointialueen vanhimmat ajoneuvot ovat jo hyvin iäkkäitä. Niiden kunnossapito on haasteellista, eikä vanhimpiin ajoneuvoihimme löydy enää varaosia edes tilaamalla. Pelastustoimi on toisinaan joutuneet hankkimaan varaosia jopa purkaamoilta. Lisäksi vanhimmista ajoneuvoista puuttuvat jopa turvavyöt, puhumattakaan törmäystestatuista rakenteista.

Etelä-Savon hyvinvointialueella kierrätetään uudempia ajoneuvoja pääpaloasemien kautta sivupaloasemille. Tämän avulla saadaan sopimuspalokuntaan uutta kalustoa, joka toimii osaltaan vetovoimatekijänä palokuntaa ja pelastusalaa kohtaan.

Muu irtokalusto

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi on suunnitellut hankkivansa ajoneuvojen lisäksi investointina esimerkiksi pelastusvälinesarjoja, joista osa on hyvin iäkkäitä. Pelastusvälinesarjat kulkevat usein sammutusauton elinkaaren mukana elinikänsä päähän. Nämä vanhat pelastusvälineet ovat osoittautuneet harjoituksissa ja tositilanteissa niin tehottomiksi, ettei niillä kyetä suorittamaan tarpeellisia toimenpiteitä nykyautoihin. Lisäksi uusien akkukäyttöisten pelastusvälineiden ergonomia ja käytettävyys on parantunut huomattavasti.

ICT

Alustavassa investointisuunnitelmassa ei ole esitetty ICT-investointeja, kuten investointeja Virve 2 ja Kejo-järjestelmiin.

7.2 Investointien vaikutukset

Tuottavuuden parantaminen toteutuu investoinnin avulla, kun varmistetaan pelastustoimen palvelutasopäätöksen toteutuminen. Aluehallintoviraston käsityksen mukaan alustavassa investointisuunnitelmassa kuvatut investoinnit

kalustoon mahdollistavat palveluiden tason ylläpitämisen lakisääteisellä tasolla. Ilman investointeja palvelutason ylläpitäminen vaarantuu merkittävästi. Rakennusten investointivelan kasvattamisella on pitkällä tähtäimellä palvelutasoa merkittävästi laskeva vaikutus.

Aluehallintoviraston arvio investointien tarpeesta ja vaikutuksista:

Alustavassa investointisuunnitelmassa vuosille 2026–2029 ei ole esitetty rakennuksiin liittyviä investointeja, vaikka paloasemaverkossa on tunnistettu merkittäviä uudisrakennus- ja korjaustarpeita. Ajoneuvo- alus- ja muut kalustohankinnat ovat erittäin hyvin perusteltuja. Alustavassa investointisuunnitelmassa ei ole esitetty ICT-investointeja, kuten investointeja Virve 2 ja Kejo-järjestelmiin.

Kalusto- ja erityisesti kiinteistövoimavarojen investointivelka uhkaa kasvaa niin merkittävästi, että palveluiden taso voi olla lähivuosina vaarassa

Aluehallintoviraston tietoon ei ole tullut mahdollisuuksia vähentää tai korvata suunniteltuja investointeja yhteistyöalueen yhteisillä tai valtakunnallisilla investoinneilla. Öljyntorjuntakaluston osalta yhteistyöalueen tarve sekä yhteishankinnan mahdollisuudet tulee selvittää ennen investointien toteuttamista, mutta aluehallintoviraston käsityksen mukaan alustavassa investointisuunnitelmassa esitetty investointien taso vastaa Etelä-Savon osuutta myös mahdollisista yhteisistä hankinnoista.

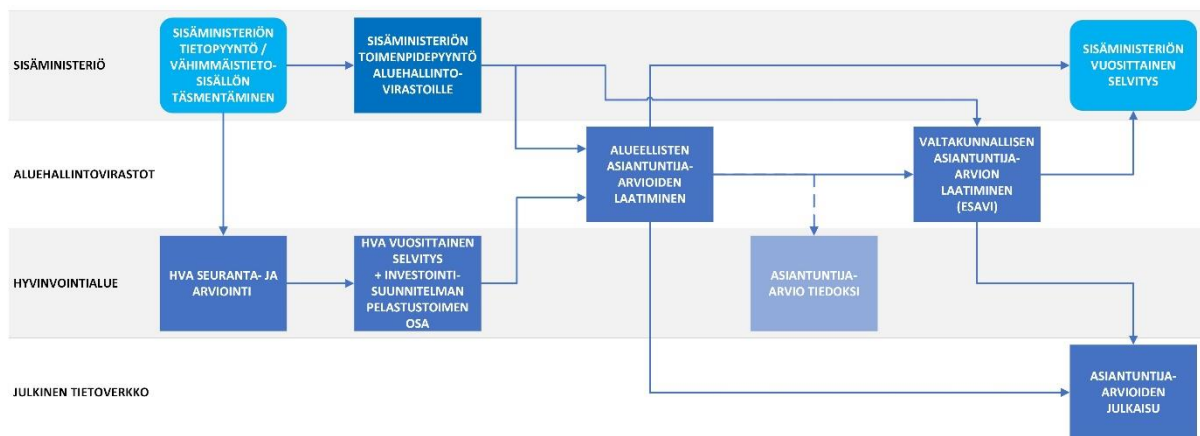
8 Menetelmät ja laatuseloste

Arvioinnin tietopohja

Aluehallintoviraston laatima asiantuntija-arvio perustuu sekä määrälliseen tietoon että laadulliseen aineistoon. Arvioinnin keskeisen tietopohjan muodostaa hyvinvointialueen vuosittainen selvitys. Asiantuntija-arvion pohjana olevaa tilannekuvaa on laajennettu hyödyntämällä pelastustoimen tilastojärjestelmä PRONTO:sta haettuja tietoja sekä dokumenttiaineistoja järjestäjätahojen hallinnosta, toimintatavoista, suunnitelmista ja päätöksistä. Arvioinnissa on lisäksi hyödynnetty aluehallintovirastojen valvontahavaintoja ja muita kansallisten viranomaisten laskelmia ja selvityksiä.

Tietopohja arvion tekemiseksi on koottu tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa. Asiantuntija-arvion laatimisen prosessi on kuvassa X.

Kuva 2: asiantuntija-arvion laatimisen prosessi

Tietopohjan avoimuus, saatavuus ja laatu

Tilastollinen tieto on peräisin hyvinvointialueen tekemän vuosittaisen selvityksen lisäksi pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmästä (PRONTO), jonka aineisto muodostuu ennen vuotta 2023 toimineiden alueellisten pelastustoimen organisaatioiden sekä uusien hyvinvointialueiden pelastustoimen ylläpitämistä toimenpide- ja resurssirekistereistä. Muut tietolähteet ovat pääasiassa julkisesti ja avoimesti saatavilla olevia. Arvioinnissa käytetyn laadullisen dokumenttiaineiston tiedot on merkitty lähdeviittauksin. Tilastotiedot on poimittu suoraan rekisteristä ilman valtakunnallista tarkistusta. Aluehallintovirastojen raportit valvontahavainnoista ovat avoimesti saatavissa aluehallintoviraston verkkosivuilta.

Muusta tietopohjasta poiketen alueiden kanssa käydyt keskustelut ja niiden aineistot eivät ole julkisia. Yhteisten keskustelujen kautta alueiden edustajat ovat osallistuneet arviointiin, ja heillä on ollut myös mahdollisuus kommentoida valmistuvia arviointitekstejä.

Henkilöstön henkilötyövuosien jakaantuminen eri palveluluokkiin perustuu arvioon. Arvion tekemiseen ei ole valtakunnallista yhtenäistä ohjetta, joten eri pelastuslaitoksilla arviointi on voitu tehdä erilaisin menetelmin.

9 Lähteet ja arvioinnissa käytetty tausta-aineisto

[Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja \(2014\), Suomen Kuntaliitto.](#)

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTO.

[Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, sisäasiainministeriön julkaisu 21/2012.](#)

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Mikkeli

2025